

Респондент: Руслан Вініченко, (32 роки).

Хто записав: провідний редактор

(з видавничої діяльності та сайту)

Інформаційно-видавничого відділу

Національного музею Голодомору-геноциду

Любов Гоцуляк.

Дата запису: 07. 05. 2022 року.

Спосіб проведення інтерв'ю: дзвінок через Skype.

Руслане, розкажіть, будь ласка, як розпочався особисто для вас ранок 24 лютого?

В той день я насправді чекав, що буде напад, буде війна. Але я очікував, що вона буде на Сході, я не очікував, що зі сторони Білорусі, і що Гостомель опиниться на передній лінії. Я дуже добре пам'ятаю весь цей початок, адже всю ніч стежив за подіями, які тоді розгорталися. І коли з'явилася інформація, що у фейкових республіках «ДНР» десь відімкнули зв'язок телефонний, то зрозумів, що десь сьогодні і почнеться. Тоді вранці, десь о 5-й, моя дівчина почала збиратися на роботу. Я їй кажу: «Куди ж ти їдеш, там війна починається, ракети літають. Зайдуть». Вона каже: «Я ж не можу зателефонувати о 5 ранку і сказати, що мене не буде». Я кажу: «Можеш!» Однак мені не вдалося її таки вмовити і вона поїхала. Проїхала одну чи дві зупинки на маршрутці і потім водій висадив пасажирів та сказав, що далі уже ніхто не їде. Вона мені зателефонувала і я пішов її зустрічати. Спробували зняти трохи грошей у банкоматі, але вони вже не працювали, їх там, правда, у Гостомелі було два чи три. У магазині купили найнеобхідніше. Пішли додому. Почали очікувати хоч якихось звісток. Мені ще треба було в Києві забрати одну людину і я хотів їх вивезти в безпечне місце, подалі від обстрілів. До Києва були довжелезні затори. Одна фактично дорога на Київ – і вся вона в машинах.

Перший день ми пережили відносно спокійно. Чули бій над Гостомельським аеропортом. Бачив гвинтокрили (зі свого балкону), які заходили в Гостомельський аеропорт на атаку. Я бачив той бій. Але чому говорю відносно, бо якщо згадувати що було потім, то цей перший день був ще спокійним. Наступного дня я уже твердо вирішив, що буду виїжджати. Але фактично у першу ніч я дізнався, що підірвали усі мости на Київ, якими можна було дістатися. Дізнався, що вони (окупанти) уже в Бучі. Жодної інформації про територіальну оборону в Гостомелі у нас не було. Тому фактично ми опинилися в оточеному з усіх боків місті. Крім того потім я уже дізнався, що люди, які їхали навіть у перший день потрапляли до засідок. Як мені сусіди потім розповідали, що в Гостомелі були якісь схрони зброї і заслані російські агенти, які спеціально вискакували, стріляли фактично по заторах й сіяли паніку. Так от неподалік біля житлового комплексу «Покровський» в якому я проживав, є магазин «Фора». І біля магазину розстріляли жінку – в автівці. З онуком. Онук загинув, а жінка отримала

серйозні поранення. Про це мені розповідали люди і я їм вірю. Адже я цю розстріляну автівку бачив на власні очі.

У перший день фактично ми виїхати не планували, а на другий ми уже виїхати не змогли. Напевно один із важливих моментів – це день, коли ми вперше побачили українські війська біля нашого будинку. Вийшов снайпер наш в той же день, спитався, яка тут ситуація. Десь хвилину тривала ця розмова. Нас гурт людей стояв на вулиці. Ми ж ночами з чоловіками намагалися обороняти будинки від мародерів, а вдень виходили до будинку, спілкувалися. Десь на третій-четвертий день уже не було ні світла, ні води, магазини були пусті. Ми десь ходили на склозавод, щоб води набрати. На п'ятий день уже приїхав голова села, пан Пилипко. В нього всі запитала, яка ситуація? Він відповів, що все нормально, що наші уже вибивають їх з аеропорту, і що далі усе буде добре та тікати необов'язково. Але вже на наступний день відбулися страшні обстріли «Покровського» (*житловий комплекс нашого респондента. – Ред.*) прямою наводкою по будинках. Міни літали. Чого там тільки не було. Я не пам'ятаю, у який день це вже було, але в мене в селі у квартирі стирчить шматок міни. В мій будинок, але в іншу його частину, я так розумію, що влучили напряду з танка, бо там була пожежа в сусідньому під'їзді. Я також підіймався туди, допомагав людям звідти вийти. Настільки я знаю, то в тій пожежі ніхто не загинув.

На п'ятий день ми побачили вперше наші війська, а на шостий день були ці дуже серйозні обстріли. Танки окупантські почали гатити по будинках. Ми вийшли із квартири і розмістилися у своєму будинку біля ліфтової шахти у себе на поверсі. Ми переночували там ніч, а на наступну ніч зайшла уже їх група. Нас в полон брали три людини з автоматами, навели на нас автомати. Відібрали у нас телефони і загнали в підвал, де було ще близько 60 людей. Відібрали наші телефони, але сказали, що обов'язково завтра віддадуть. Сказали, дають слово офіцера, але звісно, виявилось, що слово російського офіцера нічого не означає. Більше того, вони навіть розбиті телефони вивалили до підвалу. Випускали біля підвалу постояти, покурити можна було більш-менш спокійно.

Першу ніч ми взагалі переночували на якихось там дошках. Це взагалі був якийсь жах, було дуже холодно, багато пилі було в підвалі. Було дуже страшно, адже ж часто чули, що роблять з полоненими. Вбивають, творять різні жахіття. Потім почали якось в підвалі налаштовувати своє життя. У підвалах у людей були якісь запаси, адже кладові були. Хто що знайшов, хто на колесах спав надувних, адже люди ж на море десь готувалися. Час від часу приносили окупанти нам якісь сухі пайки. Небагато, тільки аби ми просто не вмерли з голоду. На третій день десь дозволили піднятися в квартири забрати запаси. Насправді запасів... у мене в квартирі вони покрали усе, більшість запасів, що я робив, уже не було. Знаєте, що цікаво, стояло кілька банок тунця, я уже не пам'ятаю, п'ять чи шість, консервованого. П'ять чи шість баночок консервованого горошку, дві баночки оливков – оце я дуже добре пам'ятаю, і одна банка в'ялених італійських помідорів, фактично найдороще з того. Але вони з'їли все, крім в'ялених італійських помідорів.

Покрали золото. Причому я так розумію, що в золоті вони розбиралися, вже навчилися. Тому що ті золоті та срібні прикраси, які були у моєму дівчини, вони лежали разом із біжутерією в скриньці. Тому всю біжутерію залишили, а все золото і срібло забрали. Одяг, взуття покрали, годинник. Усе що більш-менш цінне вони покрали. І навіть і не цінне, бо я вже не знаю настільки то взуття вже цінна річ. На четвертому поверсі жив хлопчик, високий такий, років десь дванадцять, то його мама казала, що навіть труси покрали. Навіть кросівки дитячі. А потім бачила одного із тих окупантів у кросівках сина. Коротко кажучи, вони просто мародери, бо пограбували майже кожного, хто в тому будинку жив. Обкрадали нас та жили в наших квартирах, а ми жили в холодних підвалах майже без змоги вийти. По сусідству був будівельний майданчик, там текла якась труба чи скважина. Нас відпускали по кілька людей набирати в відра ту воду. У нашому підвалі був малесенький дизель-генератор, і ми могли кип'ятити воду. Природні потреби люди справляли в каністру чи пакети. Потім із тим пакетом можна було відійти до того ж будівельного майданчика. Дуже часто, коли люди виходили покурити десь, то вони (*окупанти*. – Ред.) казали їм: «Вы здесь не бегайте, потому что раздражаете нас». І назад ішли до підвалу. Вони нібито дозволяли нам виходити, а нібито і ні. Може просто не хотіли, щоб ми бачили, як вони крадуть наші речі, не знаю.

Руслане, а як ставилися до людей, що перебували у підвалі? До вас застосовували силу? Можливо били чи залякували?

Ні, не били. Але я вам скажу так: оскільки було холодно і страшно, то я за тиждень перебування там втратив сім кілограм. Людина у нас одна померла просто. Дмитро звали його, років сорок десь було. Не знаю, від чого він помер, але в один із днів я бачив, як його виносили саме мертвим. До того, як ми потрапили до полону, я його не знав, але уже в підвалі ми перетиналися. Якщо не помиляюся, то в нього було двоє дітей, але вони не в підвалі були, а десь у іншому місці (не пам'ятаю вже).

Бити нас не були, але погрози були. Телефони ж відібрали. Сказали, якщо знайдуть у когось телефон, то за те будуть розстріли. Кожен вечір вони приходили і говорили людям, що вони взяли Київ. Вони щодня брали Київ. Сім разів. Я дівчині казав: «Нікого не слухай, тільки мій голос, не вір їм». Вони це робили для того, щоб ми мали відчуття, що бігти нікуди. Вони розповідали, що Одеса здалась, що всі Збройні сили підняли руки, тому що там, цитую, «80% русских, поэтому воевать за вашу Украину они не хотят». Багато хто вірив. Я знав, що поки вони тут, то Київ вони ще не взяли. ЖК «Покровський» – це найвищий будинок у Гостомелі. Це гарна вогнева точка. Вони просто залякували нас, щоб ми не думали тікати звідси. Настільки я правильно зрозумів, то у нашому будинку вони навіть зробили собі штаб.

Ви не знаєте куди того чоловіка (Дмитра) винесли та що з ним зробили?

Я не знаю, де вони його закопали, можливо у братській могилі десь. Я знаю, що в Гостомелі навколо є братські могили. Туди вони закопували своїх

солдатів і людей, яких вони розстріляли по місту. А на вулицях валялось дуже багато трупів.

Ваша дівчина разом із вами була у полоні?

Так. Також у тому підвалі були жінки, діти, одній дитині було 8 місяців. Жодних умов для перебування таких дітей у тому підвалі не було. Я не уявляю, як це позначиться на здоров'ї цієї дитини. Я не знаю, як так можна тримати дітей у холоді, там де пилюка, брудно, немає води. Вони постійно нам казали, що вони не можуть нас відпустити на Київ, бо наші (українські війська) будуть обстрілювати. У нас була по вечорах навіть п'ятихвилинка ненависті (так ми її назвали між собою). Після першої ночі в підвал прийшов військовий, загнав кулю в бетон посеред підвалу і сказав, що відтепер кожного вечора в нас тут буде п'ятихвилинка політінформації. Разом із цим вони приносили якісь сухі пайки. Я так думаю, що якщо ти приносиш якусь їжу, то вона наче краще буде до тебе ставитися, але зрозуміло, що це не в цьому випадку. На 8 березня вони подарували всім жінкам кіндер-сюрпризи, які, я так розумію, були награвовані у наших місцевих магазинах. Вони хотіли нас зламати. Кожного дня вони говорили, що наші розстрілюють всі евакуації. Причому говорили, що евакуація можлива виключно на Білорусь.

Кожен день я думав, як звідти втекти. Я говорив про це також із іншими людьми. Я пропонував своїй дівчині втікати десь до Ірпеня. Але вона не хотіла, щоб ми вдвох ішли, а щоб іще з нами хтось був. Але зі мною тоді ніхто не хотів іти, усі боялися, і я розумію їх, бо дійсно було дуже страшно.

В один день я вийшов покурити на вулицю, це якраз був сьомий день уже нашого полону, 10 березня. Я відійшов трохи від підвалу. Вони вже дещо розслабились. Раптом підняв голову і бачу автівки, які з білими прапорами їдуть у бік Києва. Я швидко побіг, кажу людям: «Тікаємо, там машини їдуть на Київ». Ніхто не піднявся. Але я готувався до втечі. В мене дві валізи, коли ми раніше піднімались до квартири, я їх зібрав і дівчині сказав, щоб не розкривала. Я забираю ці дві валізи і ми вилітаємо з підвалу. Цей момент ніколи не забуду. На мене дивляться три російські солдати з виряченими очима. Уявіть: людина спокійно сиділа в підвалі 7 днів і раптом вилітає з валізами, ще й дівчину за собою тягне. Вони собі розповідали якісь анекдоти. А офіцерів їхніх не було. Я пробігав повз них і кажу. «Стріляти будеш?», і навіть не чекав на відповідь. До дороги було метрів 30 десь. Там їхали приватні автомобілі, нам не відразу вдалося сісти. Люди боялися зупиняти, але одну з них таки вдалося зупинити (десь десята машина була). Тільки в машині зміг віддихатись і зрозуміти, що саме відбулося. Дівчина потім мені казала, що дуже боялася того, що нас можуть розстріляти.

Що ви бачили з автомобіля машини?

Побачив, що мого міста фактично вже немає. Та й Бучі. Принаймні на тій ділянці, де ми їхали. Гостомель перетворився на попіл. В деяких місцях валялись трупи. Руїни будинків. Все розбито. По всій дорозі розстріляні автівки. Коли ми доїхали до Білогородки, там вже наші були, то знаєте, я ще жодного разу не радів так нашій поліції. Те, що ми втекли, – це комбінація трьох факторів. По-перше, диво. Коли почались обстріли, дівчина втратила

свідомість і впала головою на сантиметр від крану з водою. Ось це і наша втеча – це диво. Друге, що я був зібраний. І третє, що вони розслабились.

Взагалі коли я побачив автомобілі наших, то зрозумів, що не можу більше тут залишатися. Тим більше вони говорили, що з дня на день має зайти їх комендатура... А вони ж шукали журналістів, правоохоронців, СБУшників. Я ж журналіст, мені вдалося заховати своє посвідчення і цим я сказав, що у мене інша спеціальність (я колись працював по ній, тому мені було що розповісти). Якби вони знали, що я журналіст, то все могло б бути по-іншому. Тим більше, що мені вдалося надурити бойові частини, а якби зайшла комендатура, то з ними, я думаю, що було б все по-іншому.

Місяць тому я був щасливою людиною. Я купив квартиру й зробив ремонт. У мене була кохана дівчина. Я не можу зараз нічого планувати, а хочу просто зібрати всю родину. А далі буде видно.

Я вірю у наші ЗСУ та перемогу!